НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра прикладної біології, розведення та генетики тварин

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

“_14_”_травня_2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Службове та мисливське собаківництво

Галузь знань	Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»
Спеціальність	Н2 «Тваринництво»
Освітня програма	«Кінологія»
Факультет	Тваринництва та водних біоресурсів
Розробники	Себа Микола Васильович доцент кафедри прикладної біології, розведення та генетики тварин кандидат с.-г. наук, доцент; Хоменко Марина Олександрівна старший викладач кафедри прикладної біології, розведення та генетики тварин кандидат с.-г. наук, доцент.

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни Дисципліна охоплює теоретичні та прикладні аспекти підготовки робочих собак. Програма фокусується на нейрофізіології навчання, генетиці поведінки та сучасних технологіях ольфакторної детекції. Студенти вивчають методику підготовки собак-детекторів, розшукових та пошуково-рятувальних тварин, а також специфіку каністерапії. Лабораторний практикум включає тестування типів ВНД (Кемпбелл, Вольхард), біометричний аналіз, проектування кінологічних об'єктів та розрахунок раціонів за стандартами NRC. Окремий блок присвячено мисливському собаківництву: бонітуванню, натасці та правилам випробувань ФОСУ. Самостійна робота спрямована на аналіз систем підготовки в країнах НАТО, вивчення ПТСР у тварин та використання GPS-моніторингу й БПЛА в кінології

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	*бакалавр*	
Спеціальність	*Н2 «Тваринництво»*	
Освітня програма	*Кінологія*	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	-	
Форма контролю	*екзамен*	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	3	
Семестр	5	
Лекційні заняття	*30 год.*	
Практичні, семінарські заняття	-	
Лабораторні заняття	*30год.*	
Самостійна робота	*90 год.*	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	*4 год*	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета – дати студентам теоретичні знання та практичні навички з генетичного відбору, технологій підготовки собак-детекторів, ольфакторної

детекції та методик польового тренінгу мисливських собак. Мета досягається через вирішення спеціальних освітніх, загальноосвітніх і виховних завдань. Спеціальні освітні завдання вирішуються в процесі засвоєння нейрофізіології навчання, тактики використання собак у зонах техногенних катастроф та охорони кордону, методик бонітування та експертизи за регламентами ФОСУ. Окрім того, під час вивчення предмета вирішуються загальноосвітні завдання: аналіз систем підготовки країн НАТО, використання БПЛА та GPS-моніторингу в кінології. У студентів розширюється світогляд щодо етичних аспектів каністерапії, адаптації собак із ПТСР та впливу мікробіому на когнітивні здібності тварин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати нормативно-правову базу України та стандарти ЄС; етологічні основи формування навичок у собак-детекторів; технології підготовки пошуково-рятувальних та захисних собак; класифікацію мисливських порід і методологію їх випробувань; вимоги до проектування кінологічних об’єктів за нормами ДБН та принципи менеджменту центрів; методики реабілітації собак після бойових дій та сучасні стандарти цифрової ідентифікації. Крім того повинен вміти проводити тестування ВНД за методиками Кемпбелла та Вольхарда; здійснювати біометричний аналіз та бонітування; розробляти раціони в системі NRC; відпрацьовувати початкові етапи слідової роботи; застосовувати цифрові бази даних чіпованих тварин та надавати екстрену допомогу в польових умовах.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню (за їх наявності). Вивченню дисципліни передує засвоєння компетентностей, набутих під час опанування обов’язкових освітніх компонентів ОПП першого року навчання, зокрема ОК: 2, 15, 17, 23.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з технології виробництва і переробки продукції тваринництва, кінології, взаємодії «людина-тварина» або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів зоотехнічної науки, психології та педагогіки, і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

загальні компетентності (ЗК): ЗК 3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; ЗК 8. Прагнення до збереження навколишнього середовища; ЗК 10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності; ЗК 11. Здатність до національного спротиву.

спеціальна (фахова) компетентність(СК): СК 14. Забезпечувати оптимальні умови утримання, годівлі, спрямованого вирощування собак, застосовувати знання та вміння з технології відтворення і розведення собак для ефективного

ведення господарської діяльності та племінної роботи у племінних розплідниках собак та кінологічних організаціях; СК 15. Здатність здійснювати відповідну підготовку та використання собак, застосовуючи набуті знання з теорії та практики дресирування собак, за конкретним професійним призначенням. Здатність застосовувати в реабілітаційній діяльності спеціально підготовлених собак як допоміжний засіб, у співпраці з фахівцями-реабілітологами; СК 16. Здатність здійснювати організацію та управління діяльністю кінологічних підприємств.

***Програмні результати навчання (ПРН)*:** ПРН-6. Впливати на дотримання вимог щодо збереження навколишнього середовища; ПРН-20. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності; ПРН-23. Забезпечувати оптимальні умови утримання, годівлі, спрямованого вирощування собак, застосовувати знання та вміння з технології відтворення і розведення собак для ефективного ведення господарської діяльності та племінної роботи у племінних розплідниках собак та кінологічних організаціях; ПРН-24. Здійснювати відповідну підготовку та використання собак, застосовуючи набуті знання з теорії та практики дресирування собак, за конкретним професійним призначенням. Застосовувати в реабілітаційній діяльності спеціально підготовлених собак як допоміжний засіб, у співпраці з фахівцями-реабілітологами; ПРН-26. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та прояв недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

2. Програма та структура навчальної дисципліни:

Назви змістових модулів і тем	**Кількість годин**												
	денна форма							**заочна форма**					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Модуль 1. ***Біологія та технологія службового собаківництва***													
Тема 1. Місце та роль кінології в структурі тваринництва	1	10	2		2		6						
Тема 2. Генетичний відбір та конституційні особливості службових собак.	2	10	2		2		6						
Тема 3. Етологічні основи та нейрофізіологія навчання.	3	10	2		2		6						
Тема 4. Технологія підготовки собак спеціального призначення.	4	10	2		2		6						
Тема 5. Кінологічне забезпечення охорони об’єктів та кордону.	5	10	2		2		6						

Продовження таблиці 2.

Тема 6. Пошуково-рятувальна кінологія.	6	10	2		2		6						
Тема 7. Соціальна та реабілітаційна кінологія.	7	10	2		2		6						
Тема 8. Зоогігієнічні вимоги та менеджмент кінологічних центрів.	8	10	2		2		6						
Разом за модулем 1		80	16		16		48						
Модуль 2. ***Племінна справа та технологія мисливського собаківництва***													
Тема 9. Еволюція та класифікація мисливських порід.	9	10	2		2		6						
Тема 10. Технологія вирощування та тренінгу мисливського молодняка.	10	10	2		2		6						
Тема 11. Годівля робочих собак у різні періоди експлуатації.	11	10	2		2		6						
Тема 12. Методологія проведення польових випробувань і змагань.	12	10	2		2		6						
Тема 13. Племінна робота в мисливському собаківництві.	13	10	2		2		6						
Тема 14. Профілактика травматизму та екстрена допомога в польових умовах.	14	10	2		2		6						
Тема 15. Екологія та етика сучасного мисливського собаківництва.	15	10	2		2		6						
Разом за модулем 2		70	14		14		42						
Усього годин		150	30		30		90						

3.Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Роль службового собаківництва в системі Н2 «Тваринництво»	2
2.	Генетичний відбір та конституційні особливості службових собак.	2
3.	Етологічні основи та нейрофізіологія навчання.	2
4.	Технологія підготовки собак спеціального призначення.	2
5.	Кінологічне забезпечення охорони об’єктів та кордону.	2
6.	Пошуково-рятувальна кінологія.	2
7.	Соціальна та реабілітаційна кінологія.	2
8.	Зоогігієнічні вимоги та менеджмент кінологічних центрів.	2
9.	Еволюція та класифікація мисливських порід.	2
10.	Технологія вирощування та тренінгу мисливського молодняка.	2
11.	Годівля робочих собак у різні періоди експлуатації.	2
12.	Методологія проведення польових випробувань і змагань.	2
13.	Племінна робота в мисливському собаківництві.	2
14.	Профілактика травматизму та екстрена допомога в польових умовах.	2
15.	Екологія та етика сучасного мисливського собаківництва.	2

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Оцінка типів вищої нервової діяльності (ВНД). Тестування собак за методиками Кемпбелла та Вольхарда для визначення придатності до служби.	2
2.	Біометричний аналіз та оцінка екстер'єру. Проведення промірів службових собак та розрахунок індексів будови тіла для визначення робочого типу.	2
3.	Розробка раціонів для робочих собак. Розрахунок потреби в енергії та поживних речовинах за допомогою калькулятора годівлі NRC залежно від інтенсивності служби.	2
4.	Методика постановки собаки на «запаховий слід». Практичне відпрацювання початкових етапів слідової роботи та вивчення впливу метеорологічних умов на запах.	2
5.	Технологія вибору та приучення собак до пошуку цільових речовин. Використання імітаторів запахів (наркотики, вибухівка) за допомогою «цеглинок» або «каруселі».	2
6.	Оцінка захисних якостей собаки. Відпрацювання навичок хватки, припинення атаки та перевірка стійкості до звукових подразників (пострілів).	2
7.	Проектування кінологічного об'єкта. Складання схеми розміщення вольєрів, вигульних майданчиків та ветеринарного пункту згідно з Державними будівельними нормами.	2
8.	Цифрова ідентифікація та облік. Практика чіпування (на муляжах) та робота з міжнародними базами даних чіпованих тварин.	2
9.	Бонітування мисливських собак. Проведення комплексної оцінки за походженням, екстер'єром, мисливськими якостями та якістю нащадків.	2
10.	Технологія натаски лягавих собак. Відпрацювання пошуку «човником» та стійки по дикій або підсадній птиці.	2
11.	Специфіка випробувань норних собак. Вивчення конструкції штучної нори та оцінка злоби, голосу та в'язкості собаки.	2
12.	Оцінка якості роботи гончаків. Визначення показників в'язкості, майстерності та музикальності голосу за результатами польових випробувань.	2
13.	Аналіз родоводу та лінійне розведення. Побудова генеалогічних схем та розрахунок коефіцієнта інбридингу за Райтом у системі Pedigree Database.	2
14.	Перша допомога робочому собаці. Відпрацювання навичок накладання пов'язок, зупинки кровотеч та десмургії при специфічних мисливських травмах.	2
15.	Експертиза екстер'єру на виставках та виводках. Оформлення оціночних листів та описів екстер'єру відповідно до стандартів Федерації мисливського собаківництва України (ФОСУ).	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Порівняльний аналіз систем підготовки службових собак у країнах НАТО та України.	3
2.	Використання біосенсорів: перспективи заміни або доповнення живих собак технічними засобами детекції.	3
3.	Генетичний базис агресії та керованості у службових порід: сучасні дослідження геному.	3

Продовження таблиці 5.

4.	Вплив пренатального стресу самки на майбутні робочі якості цуценят службових порід.	3
5.	Ольфакторна пам'ять: тривалість збереження навички розпізнавання специфічних запахів без підкріплення.	3
6.	Використання собак-детекторів у медицині: діагностика онкологічних захворювань та діабету.	3
7.	Особливості підготовки собак для роботи в умовах міста: висотна підготовка та десантування.	3
8.	Правові аспекти використання службових собак як спецзасобу: аналіз Закону України «Про Національну поліцію».	3
9.	Методики відновлення психологічного стану собак після роботи в зонах бойових дій (ПТСР у тварин).	3
10.	Використання БПЛА в парі зі службовим собакою: нові тактики пошуку злочинців.	3
11.	Вплив мікробіому кишківника на когнітивні здібності та швидкість навчання службових собак.	3
12.	Стандарти облаштування мобільних містечок для тимчасового утримання собак під час польових операцій.	3
13.	Історія формування вітчизняних ліній німецької вівчарки робочого розведення.	3
14.	Етичні проблеми «виходу на пенсію» службових собак: програми адаптації в сім'ї.	3
15.	Розробка чек-листів для щоденного моніторингу здоров'я собаки-детектора.	3
16.	Збереження генофонду аборигенних мисливських порід України (на прикладі карпатського гончака).	3
17.	Вплив селекції на мисливські інстинкти: чому шоу-лінії втрачають робочі якості.	3
18.	Аналіз правил випробувань FCI та ФОСУ: спільне та відмінне в оцінці роботи лягавих.	3
19.	Дистанційні методи контролю: використання GPS-нашийників Garmin та їх вплив на тактику полювання.	3
20.	Фізіологічне обґрунтування «нахаськи»: як розвивається витривалість серцево-судинної системи гончака.	3
21.	Проблема неконтрольованого схрещування в мисливському собаківництві та методи її вирішення.	3
22.	Кінологічна культура мисливця: етичні норми використання собак під час полювання.	3
23.	Особливості роботи собак по кров'яному сліду: підготовка та тестування.	3
24.	Харчові добавки та хондропротектори в раціоні норних собак: необхідність чи маркетинг.	3
25.	Спадкові захворювання мисливських порід: розробка плану селекційних заходів для їх мінімізації.	3
26.	Використання собак у соколиному полюванні: специфіка взаємодії «собака-птах-людина».	3
27.	Роль мисливських собак у регулюванні чисельності хижаків в антропогенному ландшафті.	3
28.	Підготовка собак до полювання на водоплавну дичину: розвиток навички «м’якої пащі».	3
29.	Міжнародний досвід сертифікації мисливських собак для допуску до племінного розведення.	3
30.	Аналіз витрат на вирощування та підготовку елітного мисливського собаки.	3

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

– усне або письмове опитування;
– захист лабораторних;
– модульні тести;
– пірінгове оцінювання;
– екзамен;

7. Методи навчання:

– практико-орієнтоване навчання;
– навчання через дослідження;
– навчальні дискусії та дебати;
– командна робота;

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. ***Біологія та технологія службового собаківництва***		
Лабораторна робота 1. Оцінка типів вищої нервової діяльності (ВНД). Тестування собак за методиками Кемпбелла та Вольхарда для визначення придатності до служби.	ПРН 6, 20, 23, 24, 26. повинен знати: типи ВНД, генетику агресії та керованості, вплив пренатального стресу на робочі якості; тести Кемпбелла й Вольхарда, ольфакторне навчання (імітатори, каруселі) та слідову роботу; системи підготовки НАТО, використання БПЛА й біосенсорів; норми ДБН щодо проектування об’єктів,	**6**
Самостійна робота 1. Порівняльний аналіз систем підготовки службових собак у країнах НАТО та України.		**2**
Самостійна робота 2. Використання біосенсорів: перспективи заміни або доповнення живих собак технічними засобами детекції.		**2**
Лабораторна робота 2. Біометричний аналіз та оцінка екстер’єру. Проведення промірів службових собак та розрахунок індексів будови тіла для визначення робочого типу.		**6**
Самостійна робота 3. Генетичний базис агресії та керованості у службових порід: сучасні дослідження геному.		**2**

Продовження таблиці 8.1.

Самостійна робота 4. Вплив пренатального стресу самки на майбутні робочі якості цуценят службових порід.		**2**
Лабораторна робота 3. Розробка раціонів для робочих собак. Розрахунок потреби в енергії та поживних речовинах за допомогою калькулятора годівлі NRC залежно від інтенсивності служби.		**6**
Самостійна робота 5. Ольфакторна пам'ять: тривалість збереження навички розпізнавання специфічних запахів без підкріплення.		**2**
Самостійна робота 6. Використання собак-детекторів у медицині: діагностика онкологічних захворювань та діабету.		**2**
Лабораторна робота 4. Методика постановки собаки на «запаховий слід». Практичне відпрацювання початкових етапів слідової роботи та вивчення впливу метеорологічних умов на запах.		**6**
Самостійна робота 7. Особливості підготовки собак для роботи в умовах міста: висотна підготовка та десантування.		**2**
Самостійна робота 8. Правові аспекти використання службових собак як спецзасобу: аналіз Закону України «Про Національну поліцію».		**2**
Лабораторна робота 5. Технологія вибору та приучення собак до пошуку цільових речовин. Використання імітаторів запахів (наркотики, вибухівка) за допомогою «цеглинок» або «каруселі».		**6**
Самостійна робота 9. Методики відновлення психологічного стану собак після роботи в зонах бойових дій (ПТСР у тварин).		**2**
Самостійна робота 10. Використання БПЛА в парі зі службовим собакою: нові тактики пошуку злочинців.		**2**
Лабораторна робота 6. Оцінка захисних якостей собаки. Відпрацювання навичок хватки, припинення атаки та перевірка стійкості до звукових подразників (пострілів).		**6**

Продовження таблиці 2.

Самостійна робота 11. Вплив мікробіому кишківника на когнітивні здібності та швидкість навчання службових собак.		**2**
Самостійна робота 12. Стандарти облаштування мобільних містечок для тимчасового утримання собак під час польових операцій.		**2**
Лабораторна робота 7. Проектування кінологічного об'єкта. Складання схеми розміщення вольєрів, вигульних майданчиків та ветеринарного пункту згідно з Державними будівельними нормами.		**6**
Самостійна робота 13. Історія формування вітчизняних ліній німецької вівчарки робочого розведення.		**2**
Самостійна робота 14. Етичні проблеми «виходу на пенсію» службових собак: програми адаптації в сім'ї.		**2**
Лабораторна робота 8. Цифрова ідентифікація та облік. Практика чіпування (на муляжах) та робота з міжнародними базами даних чіпованих тварин.		**6**
Самостійна робота 15. Розробка чек-листів для щоденного моніторингу здоров'я собаки-детектора.		**2**
Самостійна робота 16. Збереження генофонду аборигенних мисливських порід України (на прикладі карпатського гончака).		**2**
Модульна контрольна робота 1.		**30**
Разом за модулем 1		**100**
Модуль 2. ***Племінна справа та технологія мисливського собаківництва***		
Лабораторна робота 9. Бонітування мисливських собак. Проведення комплексної оцінки за походженням, екстер'єром, мисливськими якостями та якістю нащадків.	ПРН 6, 20, 23, 24, 26. повинен знати: критерії бонітування та правила експертизи за ФОСУ/FCI; розрахунок інбридингу за Райтом, спадкові хвороби; технологію натаски й випробувань лягавих, норних і гончаків; системи GPS-моніторингу, першу допомогу при польових травмах; структуру витрат на вирощування та вимоги до сертифікації.	**6**
Самостійна робота 17. Вплив селекції на мисливські інстинкти: чому шоу-лінії втрачають робочі якості.		**2**
Самостійна робота 18. Аналіз правил випробувань FCI та ФОСУ: спільне та відмінне в оцінці роботи лягавих.		**2**

Продовження таблиці 2.

Лабораторна робота 10. Технологія натаски лягавих собак. Відпрацювання пошуку «човником» та стійки по дикій або підсадній птиці.	Розуміти: причини деградації інстинктів у шоу-лініях; вплив нахаськи на серцево-судинну систему; психологію роботи по кров'яному сліду та навичку «м'якої пащі»; роль собак у регулюванні хижаків, норми кінологічної етики; логіку побудови цифрових генеалогічних схем.	**6**
Самостійна робота 19. Дистанційні методи контролю: використання GPS - нашийників Garmin та їх вплив на тактику полювання.		**2**
Самостійна робота 20. Фізіологічне обґрунтування «нахаськи»: як розвивається витривалість серцево-судинної системи гончака.		**2**
Лабораторна робота 11. Специфіка випробувань норних собак. Вивчення конструкції штучної нори та оцінка злоби, голосу та в'язкості собаки.		**6**
Самостійна робота 21. Проблема неконтрольованого схрещування в мисливському собаківництві та методи її вирішення.		**2**
Самостійна робота 22. Кінологічна культура мисливця: етичні норми використання собак під час полювання.		**2**
Лабораторна робота 12. Оцінка якості роботи гончаків. Визначення показників в'язкості, майстерності та музикальності голосу за результатами польових випробувань.		**6**
Самостійна робота 23. Особливості роботи собак по кров'яному сліду: підготовка та тестування.		**2**
Самостійна робота 24. Харчові добавки та хондропротектори в раціоні норних собак: необхідність чи маркетинг.		**2**
Лабораторна робота 13. Аналіз родоводу та лінійне розведення. Побудова генеалогічних схем та розрахунок коефіцієнта інбридингу за Райтом у системі Pedigree Database.		**6**
Самостійна робота 25. Спадкові захворювання мисливських порід: розробка плану селекційних заходів для їх мінімізації.		**2**
Самостійна робота 26. Використання собак у соколиному полюванні: специфіка взаємодії «собака-птах-людина».		**2**

Продовження таблиці 2.

Лабораторна робота 14. Перша допомога робочому собаці. Відпрацювання навичок накладання пов'язок, зупинки кровотеч та десмургії при специфічних мисливських травмах.		**6**
Самостійна робота 27. Роль мисливських собак у регулюванні чисельності хижаків в антропогенному ландшафті.		**2**
Самостійна робота 28. Підготовка собак до полювання на водоплавну дичину: розвиток навички «м'якої пащі».		**2**
Лабораторна робота 15. Експертиза екстер'єру на виставках та виводках. Оформлення оціночних листів та описів екстер'єру відповідно до стандартів Федерації мисливського собаківництва України (ФОСУ).		**6**
Самостійна робота 29. Міжнародний досвід сертифікації мисливських собак для допуску до племінного розведення.		**2**
Самостійна робота 30. Економічний аналіз витрат на вирощування та підготовку елітного мисливського собаки.		**2**
Модульна контрольна робота 2.		**30**
Разом за модулем 2		**100**
Навчальна робота	**(М1 + М2+М3)/3*0,7 ≤ 70**	
Екзамен/залік	**30**	
Разом за курс	**(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100**	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичнезабезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn (*на стадії розробки*);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни (якщо вона передбачена навчальним планом).

10.Рекомендовані джерела інформації

1. Бондаренко В. Д., Мазепа В. Г., Хоєцький П. Б. Мисливська кінологія : підручник. Львів : Афіша, 2002. 160 с.
2. Бурлака В. А., Павлюк Н. В., Степаненко В. М. та ін. Кінологія: утримання та годівля собак : навч. посіб. ; за заг. ред. В. А. Бурлаки. Житомир : Волинь, 2004. 412 с.
3. Чмелюк В. В., Грищук В. Л., Антоненко С. А. та ін. Основи кінології : навч. посіб. Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2019. 126 с.
4. Яблонський В. А. Практичне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин. Київ : Урожай, 1995. 288 с.
5. Brophey K. Meet Your Dog: The Game-Changing Guide to Understanding Your Dog's Behavior. San Francisco : Chronicle Books, 2018. 264 p.
6. Case L. P. The Dog: Its Behavior, Nutrition, and Health. 3rd ed. Hoboken : Wiley-Blackwell, 2023. 416 p.
7. Chin L. Doggie Language: A Dog Lover's Guide to Understanding Your Best Friend. Berkeley : Ten Speed Press, 2020. 176 p.
8. Donaldson J. The Culture Clash. Rev. ed. Wenatchee : Dogwise Publishing, 2013. 240 p.
9. Grigg E. K., Donaldson T. M. The Science Behind a Happy Dog: Canine Training, Thinking and Behaviour. Sheffield : 5M Publishing, 2017. 224 p.
10. Horowitz A. Inside of a Dog: What Dogs See, Smell, and Know. Updated and expanded ed. New York : Scribner, 2016. 368 p.
11. Horowitz A. Our Dogs, Ourselves: The Story of a Singular Bond. New York : Scribner, 2019. 336 p.
12. McConnell P. B. The Education of Will: A Mutual Memoir of a Woman and Her Dog. New York : Atria Books, 2017. 272 p.

13. Miklósi Á. Dog Behaviour, Evolution, and Cognition. 2nd ed. Oxford : Oxford University Press, 2014. 445 p. DOI: 10.1093/acprof:oso/9780199646661.001.0001.

14. Overall K. L. Manual of Clinical Behavioral Medicine for Dogs and Cats. St. Louis : Elsevier, 2013. 768 p.

15. Serpell J., ed. The Domestic Dog: Its Evolution, Behavior and Interactions with People. 2nd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2017. 360 p.

Допоміжна

1. Lindsay S. R. Handbook of Applied Dog Behavior and Training. Vol. 1: Adaptation and Learning. Ames : Iowa State Press, 2000. 432 p. DOI: 10.1002/9780470376874.

2. Lindsay S. R. Handbook of Applied Dog Behavior and Training. Vol. 3: Procedures and Protocols. Ames : Blackwell Publishing, 2005. 832 p. DOI: 10.1002/9780470344514.

3. Regulation (EU) 2016/1012 of the European Parliament and of the Council of 8 June 2016 on zootechnical and genealogical conditions for the breeding, trade in and entry into the Union of purebred breeding animals, hybrid breeding pigs and the germinal products thereof. Official Journal of the European Union. 2016. L 171. P. 66–143.

4. World Organisation for Animal Health (WOAH). Terrestrial Animal Health Code. Paris : WOAH, 2024.

Інтернет джерела

1. Червона книга України. Тваринний світ [Електронний ресурс]. Київ : Глобалконсалтинг, 2009. Режим доступу: https://redbook-ua.org (дата звернення: 10.06.2026).

2. Про тваринний світ : Закон України від 13.12.2001 № 2894-III [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. Законодавство України. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14 (дата звернення: 10.06.2026).

3. Про мисливське господарство та полювання : Закон України від 22.02.2000 № 1478-III [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. Законодавство України. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14 (дата звернення: 10.06.2026).

4. Теріологічна школа: теріологічні видання [Електронний ресурс] // Українське теріологічне товариство НАН України. Режим доступу: http://www.terioshkola.org.ua/ua/library.htm (дата звернення: 10.06.2026).

5. Українське товариство охорони птахів [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://birdlife.org.ua (дата звернення: 10.06.2026).

6. Українське товариство мисливців і рибалок (УТМР) [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://uoor.com.ua (дата звернення: 10.06.2026).

7. Боротьба з браконьєрством [Електронний ресурс] // Ловецтво України. Режим доступу: https://www.huntingukraine.com (дата звернення: 10.06.2026).

8. Полювання та риболовля : всеукраїнська газета [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://hunt-fish.com.ua (дата звернення: 10.06.2026).

9. Полювання, риболовля, активний відпочинок [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pole.in.ua (дата звернення: 10.06.2026).

10. Український сервер мисливця [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.uahunter.com.ua (дата звернення: 10.06.2026).